

ChristenUnie SGP

Zoetermeer

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2026-2030

**ONS PLAN VOOR EEN STAD
MET EEN HART**

Inhoudsopgave

1. Samenleven, zorg en ondersteunen	8
1.1 Gezinnen	8
1.2 Jongeren.....	9
1.3 Jeugdzorg	10
1.4 Ouderenzorg	10
<i>Eenzaamheid.....</i>	<i>10</i>
<i>Mantelzorg.....</i>	<i>11</i>
1.5 Armoede en schuldhulp	11
1.6 Verslaving en preventie	12
1.7 Vrijwilligerswerk	12
<i>Voedselbank en lokale hulpvoorzieningen</i>	<i>13</i>
1.8 Samenwerking met kerken	13
2. Economie, arbeidsparticipatie & onderwijs	15
2.1 Economie	15
2.2 Arbeidsparticipatie	16
2.3 Onderwijs	17
3. Energie, klimaat en milieu	19
<i>Zoeken naar evenwicht.....</i>	<i>19</i>
3.1 De rol van de overheid.....	19
3.2 Energie	20
3.3 Duurzame innovatie.....	21
3.4 Van hebben naar delen	21
3.5 Groen en biodiversiteit	22

3.6 Duurzaam vervoer	23
<i>Auto</i>	<i>23</i>
<i>Fiets</i>	<i>23</i>
<i>Openbaar vervoer</i>	<i>23</i>
3.7 Afvalinzameling	24
4. Veiligheid.....	26
4.1 Algemeen.....	26
4.2 Ondernijning.....	26
4.3 Drugs en veiligheid	27
4.4 Alcoholgebruik en veiligheid	27
4.5 Jeugdcriminaliteit	27
4.6 Verkeersveiligheid	28
4.7 Viering Oud en Nieuw	28
4.8 Zorg en Veiligheid, het belang van aangifte doen	28
5. Dienstverlening en participatie	30
5.1 Meedoen en meepraten.....	30
5.2 Referenda en burgerberaad	30
5.3 Een menselijke bestuurscultuur.....	30
5.4 Dienstverlening die dichtbij is.....	31
5.5 Ruimte voor eigen initiatief	31
6. Wonen	32
6.1 Bouwen met gevoel en waardering voor de stad.....	32
<i>Bouwen, urgent en verscheiden</i>	<i>32</i>

6.2 Uitdaging: bouwen en sociale segregatie tegengaan	33
6.3 Doelgericht (bij)bouwen voor prettige woonwijken.....	34
6.4 Belangrijke rol voor de woningcorporaties	34
7. Cultuur, sport en ontspanning	36
7.1 Cultuur.....	36
7.2 Cultuurhistorisch erfgoed	37
7.3 Sport.....	38
7.4 Evenementen	39
8. Financiën en bezuinigingen.....	41

Inleiding

Wat maakt van een stad een thuis?

- **Niet alleen huizen, wegen en regels, maar vooral mensen die naar elkaar omzien**
- **Een overheid met het hart op de juiste plaats**
- **Een samenleving die samen bouwt aan de toekomst**

Zoetermeer is in zestig jaar tijd gegroeid van dorp tot stad met ruim 130.000 inwoners. Die groei brengt kansen én uitdagingen met zich mee. Onze weilanden zijn op, dus nieuwe woningen moeten binnen de stad worden toegevoegd. Dat vraagt om keuzes die niet alleen ruimte bieden, maar ook zorgen voor leefbaarheid, groen en verbondenheid.

De afgelopen vier jaar hebben wij als ChristenUnie-SGP ervaren dat je ook als kleine partij het verschil kunt maken. Met een eigen wethouder zijn er stappen gezet op het gebied van bestaanszekerheid, initiatieven voor de energietransitie en sterkere wijken. We hebben meegebouwd aan een stad waar mensen centraal staan. We kwamen op voor wie moeite heeft rond te komen, stimuleerden het gesprek tussen gemeente en inwoners en ondersteunden initiatieven vanuit de samenleving. Want samen doen wat nodig is, betekent voor ons ook samen met de inwoners van Zoetermeer.

Wij geloven in een dienende overheid. Een overheid die inwoners ziet als mensen, niet als nummers. Een overheid die oog heeft voor de gevolgen van haar besluiten. Een overheid die samenwerkt met een samenleving die krachtig is, maar ook zorg en aandacht nodig heeft. Zo bouwen we aan een stad met een hart.

Ook de komende jaren willen we verder bouwen. Niet alleen met stenen, maar met zorg, vertrouwen en verbondenheid.

Wij kiezen voor een stad waar:

- **Iedereen telt** – beleid met een menselijke maat.
- **Zorg en schepping centraal staan** – omzien naar elkaar én naar de aarde.
- **Wonen betaalbaar blijft** – voor starters, gezinnen en ouderen.
- **Ruimte is voor jong en oud** – plekken om te groeien en elkaar te ontmoeten.
- **Duurzaamheid toekomst geeft** – keuzes die goed zijn voor onze kinderen.

Laten we samen kiezen voor het goede. Voor een stad met een hart. Met handen die werken en harten die bidden.

Doet u mee? Stem 18 maart 2026 ChristenUnie-SGP Zoetermeer.

GOED NIEUWS DIT IS DANKZIJ ONS AL BEREIKT

Dankzij ons komt er een **visie op de ruimte die kerken nodig hebben**. Omdat geloofsgemeenschappen belangrijk zijn voor de stad.

Veiligere stad

- Er komt **controle op nepwapens** bij Halloween
- Inzicht fraudebestrijding bij zorgaanbieders
- Preventieve coaching van jongeren bevorderen

Ondernemen, innovatie en financiën

- Landmarks in de Dorpsstraat
- **Actief helpen** bij oplossen van schulden medewerkers
- Nieuwkomers gaan gelijk Nederlands leren
- **Verstandig investeren**, behoedzaam bezuinigen

Duurzame en groene resultaten

- **Huiseigenaren** kregen ondersteuning voor duurzame reparaties
- Er kwam een noodpakket voor energiekosten
- **VE's** kregen hulp bij verduurzaming
- Green deal gebedshuizen
- Struiken redden bij bouwprojecten
- Natuurlijke fietsstaplekkens bij alle parken
- Doorpakken met het afvalbeleid

Jeugd en toekomst

We hebben veel aandacht gevraagd voor **spelen en bewegen van kinderen en jongeren**. Daardoor komen er grote speeltoestellen in het Venedepark, zijn er diverse **buitengymplekken** gekomen en blijft de **zwemcheque**.

Kansen voor iedereen

- **Luisteren naar inwoners** leidde tot de expositie bestaanszekerheid
- Geldpunt voor geldvragen
- **Extra jongerenwoningen** in Stadshart
- Startpakket voor jongeren die uit de **jeugdzorg** komen
- Groene rotondes onderhouden blijft gratis

Wat maakt een stad tot een thuis?

Niet alleen huizen, wegen en regels.

- ✓ Maar mensen die omzien naar elkaar
- ✓ Een overheid die het hart op de juiste plek heeft
- ✓ En een samenleving die samen bouwt aan de toekomst

WE WILLEN DOORWERKEN AAN EEN STAD MET EEN HART

Beste Zoetermeerder,

Gedreven door geloof, hoop en liefde willen we goed zorgen voor onze stad. Afgelopen vier jaar mochten we dat met onze fractie en wethouder doen en we willen graag door! Hoe? Dat lees je hier.

Inwoners op één

Beleid is geen papierwerk. Het gaat om luisteren, begrijpen en samen zoeken naar oplossingen. Want een gemeente met een hart ziet haar inwoners als mensen.

Zorg voor elkaar én de aarde

Een stad met een hart zorgt. Voor elkaar én voor de schepping. We bouwen aan zorgzame straten en wijken. Want omzien naar elkaar, begint dichtbij.

Lief en leedstraat

Betaalbaar wonen en leven

Een thuis moet bereikbaar zijn. Voor starters, gezinnen en ouderen. In Zoetermeer bouwen we **betaalbare woningen** én een **leven zonder zorgen**. Want een stad met een hart laat niemand buiten staan.

Toekomstgericht en duurzaam Zoetermeer

De toekomst begint vandaag. In Zoetermeer investeren we in **duurzame energie, groene wijken en slimme innovaties**. Want een stad met een hart denkt vooruit. Voor onze kinderen en hun kinderen.

Wat zijn onze plannen voor een stad met een hart?

Lees snel verder en alvast bedankt dat u ons plan wilt lezen!

1. Samenleven, zorg en ondersteunen

Een stad met een hart gaat voor een betrokken samenleving waarin niemand wordt vergeten.

De ChristenUnie-SGP Zoetermeer streeft naar een samenleving waarin we naar elkaar omzien. Wij geloven dat een sterke samenleving begint bij hechte gezinnen, een dienstbare overheid en betrokken gemeenschappen waarin kerken, welzijnsorganisaties, scholen, verenigingen en bewoners samen optrekken. In tijden van groeiende eenzaamheid, druk op gezinnen en toenemende jeugdzorgproblematiek kiezen wij voor realistisch en toekomstgericht beleid.

Als politieke partij vinden wij het belangrijk om goed zicht te hebben op wie de inwoners van Zoetermeer zijn en wat hun behoeften zijn. De gemeente moet zich niet verschuilen achter beleid en systemen, maar juist zichtbaar, aanspreekbaar en nabij zijn – vooral voor wie kwetsbaar is. De gemeente is er om haar inwoners te dienen, niet andersom.

Daarom juichen wij de ingezette cultuuromslag binnen het gemeentelijk beleid toe, waarbij niet langer rechtmatigheid en regels centraal staan, maar het vertrouwen in de mens. Niet de inwoner als aanvraagformulier, maar de inwoner in zijn of haar eigen leefwereld en omgeving.

Drie kernwaarden vormen daarbij steeds het uitgangspunt: bereik, bejegening en preventie. Als partij zoeken wij actief de samenwerking met ervaringsdeskundigen en betrekken we de kennis en ervaring van inwoners bij nieuwe initiatieven. Tegelijkertijd is nauwe samenwerking met partners in het sociale domein essentieel. Gemeentelijk beleid is immers pas echt effectief als het daadwerkelijk het verschil maakt voor de inwoners. Voor onze partij staat altijd de menselijke maat voorop.

1.1 Gezinnen

Sterke gezinnen zijn de basis van onze samenleving

Het gezin is de hoeksteen van de samenleving. Wij willen een gemeente die gezinnen ondersteunt, niet overbelast. Dit vraagt om toegankelijke opvoedondersteuning, effectieve samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, en extra zorg voor eenoudergezinnen, waarin de draagkracht vaak lager is. Als partij vinden we het belangrijk dat alle initiatieven die de kracht en eenheid van het gezin vooropstellen, extra steun verdienen. Denk aan meer en betere ondersteuning voor opvoeding, goedkopere (of gratis) relatietherapie en betere voorlichting bij ingrijpende levensbeslissingen.

De zorgen over stille armoede bij eenverdieners met kinderen vragen om blijvende aandacht binnen het gemeentelijke beleid. Hoewel er al veel regelingen voor deze doelgroep landelijk beschikbaar zijn, kan de gemeente een belangrijke rol vervullen in (vroegtijdig) signaleren, ondersteunen en doorverwijzen. Hierbij willen we vooral inzetten op een effectiever bereik van de landelijke regelingen en het (nog) actiever uitdragen van bestaande initiatieven.

Daarom willen wij:

- Een **gezinsvriendelijk beleid**, waarin gezinnen structureel worden gehoord.
- **Praktische opvoedondersteuning** op wijkniveau, met vaste aanspreekpunten.
- **Relatietherapie goedkoper** en beter bereikbaar maken.
- Blijvende aandacht en ondersteuning voor eenoudergezinnen en eenverdieners.
- De **preventieve aanpak en signaleringsfunctie voor stille armoede** bij gezinnen verder doorontwikkelen en vergroten.
- Dat **sportdeelname voor ieder kind mogelijk** en bereikbaar is (en blijft), ongeacht inkomen.

1.2 Jongeren

Ruimte voor groei, betrokkenheid en hoop

Wij geloven dat jongeren meer zijn dan cijfers of zorgdossiers. Zij zijn dragers van hoop, creativiteit en potentieel. Deze groep verdient de ruimte om zich breed en structureel te ontwikkelen. Daarom vinden wij het belangrijk om binnen alle aspecten die de leefwereld van jongeren raken, te zoeken naar groei en positieve kansen.

Zo moet betaalbare huisvesting voor jongeren meer prioriteit krijgen. Veel jongeren verlaten de stad door een tekort aan beschikbare en betaalbare woonruimte. Wij pleiten voor een betere doorstroom, zodat er meer starterswoningen beschikbaar komen. Dit kan door goede samenwerking met woningcorporaties en door te investeren in meer woningen voor doorstromers en ouderen.

Daarom willen wij:

- In iedere wijk een **jeugdlocatie waar jongeren kunnen 'chillen'** en elkaar ontmoeten.
- **Jongeren betrekken bij de plannen** voor ontmoetingsplekken en huisvesting.
- Inzetten op doorstroming door juist te **investeren in woningbouw** voor doorstromers.
- Een **breder inzet van de jeugdteams**, met een koppeling naar alle onderdelen van het sociale domein.

1.3 Jeugdzorg

Nabij, preventief en persoonlijk

De jeugdzorg in Zoetermeer staat onder druk. Uit het Rekenkamerrapport 2023 blijkt dat passende zorg soms uitblijft en gezinnen verstrikt raken in bureaucratie. Wij willen dat jeugdzorg weer draait om mensen, niet om systemen.

Preventie, maatwerk en één centrale gezinsregisseur zijn de sleutel. Bij het aanbod van gemeentelijke zorgverlening moet er niet alleen op prijs, maar ook op kwaliteit en levensbeschouwelijke identiteit worden gelet.

Het blijft van groot belang om steeds de balans te bewaken tussen effectieve jeugdzorg en een financieel houdbaar stelsel. Wij geloven dat de sleutel hiervoor ligt in een meer preventieve aanpak en het inzetten van laagdrempelige initiatieven die voorkomen dat jongeren 'verzanden' in een ondoorzichtig netwerk van hulpverleners.

Denk hierbij aan het collectief aanbieden van ondersteuning op scholen, het stimuleren van kortdurende trajecten die jongeren een extra impuls geven, en betere voorlichting over thema's als financiën, verslaving en relaties. Daarbij moet altijd de context van de jongere centraal staan, niet de checklist om af te vinken. Met andere woorden: van kaders naar vertrouwen.

Daarom willen wij:

- Uitbreiden en versterken van ingezette **jeugdhulp per wijk**, onder andere via het Meerpunt.
- **Investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen.**
- Een bredere samenwerking van scholen, kerken en jongerenwerkers.
- **Ondersteuning voor jonge moeders** (bijvoorbeeld via buddytrajecten).
- Een betere afstemming van vraag en aanbod van jeugdzorg.
- Aandacht voor levensbeschouwelijke identiteit bij de keuze voor hulpverlening.

1.4 Ouderenzorg

Zorg en waardigheid voor iedereen die ouder wordt

Zoetermeer vergrijst. In 2045 is naar verwachting één op de vier inwoners ouder dan 65 jaar. Ouderen verdienen een omgeving waarin zij zich veilig, nuttig en gezien voelen – thuis, in de wijk en in de zorg.

Eenzaamheid

Doordat ouderen langer thuis wonen, neemt het risico op eenzaamheid toe, zeker bij ziekte of beperkte mobiliteit. Hun sociale netwerk wordt kleiner. Wij

pleiten voor meer aandacht voor deze doelgroep en het breder inzetten van initiatieven die eenzaamheid bij ouderen kunnen tegengaan. De gemeente moet zich actief inzetten om ouderen een plek te geven in de maatschappij.

Mantelzorg

Ouderen moeten langer thuis blijven wonen. In hun thuissituatie krijgen zij te maken met lichamelijke en/of geestelijke beperkingen. Hun mantelzorger (vaak een partner of familielid) wordt continu (te) zwaar belast. Respijtzorg is noodzakelijk om mantelzorgers de gelegenheid te geven afstand te nemen en op te laden. Er moeten daarom voldoende en toegankelijke vormen van vervangende mantelzorg zijn. Het aanvragen van voorzieningen en regelingen voor mantelzorgers moet laagdrempelig zijn.

Daarom willen wij:

- Voldoende **ontmoetingsplekken voor ouderen** in elke wijk.
- Goed **overleg met het OSO**, de samenwerkende ouderenbonden.
- Behoud en uitbreiding van "**keukentafelgesprekken**" vanaf 75 jaar.
- Een gemeentelijke coördinatiegroep voor zorg & wonen voor ouderen.
- **Mantelzorgers ontzorgen**; vergunningsvrije opties voor het aanvragen van voorzieningen bij mantelzorg.
- **Ouderen actief en vitaal houden**, onder andere door Powerful Ageing.
- Voldoende respijtzorg voor mantelzorgers.
- Nieuwe woonzorgvormen opnemen in bestemmingsplannen.

1.5 Armoede en schuldhulp

Geen kind zonder kansen, geen gezin zonder perspectief

Een groot aantal huishoudens in Zoetermeer heeft moeite om rond te komen. Opvallend is dat de kloof tussen rijk en arm lijkt toe te nemen en dat vooral gezinnen in armoede steeds vaker en harder worden getroffen. Armoede treft ook werkenden en jongeren. De ChristenUnie-SGP wil dat de gemeente vol inzet op vroegsignalering, ondersteuning en een integrale aanpak, in samenwerking met scholen, kerken, werkgevers en hulporganisaties.

Als partij willen we dat iedereen kan beschikken over een toereikend en zeker bestaansminimum. Mensen moeten daarnaast gestimuleerd en ondersteund worden om naar vermogen deel te nemen aan de arbeidsmarkt en aan de samenleving.

Vanuit de gemeente zijn er de laatste jaren (met onze steun) gelukkig veel nieuwe initiatieven ingezet die de nodige impact hebben op de armoedebestrijding. Dit willen we graag verder uitbreiden. Denk aan het verbreden van de Zoetermeerpas en een nog actievere inzet van initiatieven zoals SchuldHulpMaatje, JobHulpMaatje en Stichting Leergeld. Ook willen we het

nieuw opgezette jongerenperspectieffonds (naast andere initiatieven) ruimhartig en breed inzetten om jongeren uit de schulden te krijgen of te houden.

Daarom willen wij:

- Blijvende aandacht en **voorstrevend beleid op het gebied van armoedebestrijding.**
- **Versterken van centrale regie per schulddossier** om versnippering te voorkomen.
- Breed en actief inzetten van het nieuwe jongerenperspectieffonds.
- Het (belangrijke!) **werk van SchuldHulpMaatjes maximaal benutten** en faciliteren.
- Financiële educatie in het onderwijs stimuleren via laagdrempelige **lespakketten.**
- De mogelijkheden binnen de **Zoetermeerpas verbreden.**

1.6 Verslaving en preventie

Drugs, lachgas, (online) gokken en alcoholgebruik brengen grote risico's met zich mee voor de gebruiker en uiteindelijk voor de samenleving. Het voorkomen van verslaving is noodzakelijk, onder andere door het geven van voorlichting in samenwerking met scholen, ouders, kerken en maatschappelijke organisaties. Kwetsbare doelgroepen zoals jongeren, ouderen en mensen met een laag inkomen verdienen extra bescherming. Wij zijn absoluut tegen de komst van meer coffeeshops en gokgelegenheden. De gemeente moet initiatieven die het gebruik van drugs, lachgas, alcohol of (online) gokken bevorderen, zoveel mogelijk beperken. Zo willen we in Zoetermeer geen reclames zien voor (online) gokken.

Daarom willen wij:

- Voorlichting op scholen over drugs, lachgas, alcohol en gokken uitbreiden.
- Oudervoorlichting over verslaving, schulden en sociale druk.
- Een nultolerantiebeleid rond alcohol, drugs en gokken in de schoolomgeving.

1.7 Vrijwilligerswerk

Vrijwilligers zijn het kloppend hart van Zoetermeer

Zonder vrijwilligers – zoals bij de Pelgrimshoeve, Voedselbank, Camping Jethro, Humanitas en vele anderen – draait onze stad niet. Zij zijn actief in sport, zorg, jeugdwerk en armoedebestrijding. De gemeente moet deze inzet stimuleren en ondersteunen, zonder onnodige regels of bureaucratie. Ruimte voor nieuwe initiatieven en jonge vrijwilligers is essentieel.

Voedselbank en lokale hulpvoorzieningen

In Zoetermeer bieden lokale kerken en maatschappelijke organisaties samen met de Voedselbank Haaglanden noodzakelijke ondersteuning aan mensen die tijdelijk niet rond kunnen komen. Wekelijks kunnen financieel kwetsbare huishoudens bij diverse kerkelijke uitgiftepunten terecht voor gratis voedselpakketten. In 2025 heeft Voedselbank Haaglanden in de voormalige Genesarethkerk een eerste Voedselbankwinkel geopend ter vervanging van drie bestaande uitgiftepunten. Deze pakketten helpen voedselverspilling tegen te gaan en bieden verlichting in nood. Ook zijn er initiatieven zoals Stichting "Iedereen een Maaltijd" (SIEM), die warme maaltijden beschikbaar stelt aan mensen die minder te besteden hebben. Wij dragen al deze initiatieven een warm hart toe en willen hierin blijven investeren. Ook de bereikbaarheid en vindbaarheid van alle partijen willen we nog beter positioneren (onder andere via de Zoetermeerwijzer).

Daarom willen wij:

- De **bekendheid van sociale initiatieven vergroten** via wijkcentra en scholen.
- Regelmatig inloopspreekmomenten met hulpverleners aanbieden.
- Meer ondersteuning via het initiatief '**Zoetermeer voor Elkaar**'.
- Een vindbare, actuele en meer toegankelijke **sociale kaart** voor alle hulpvragen.
- **Jongeren stimuleren tot vrijwilligerswerk** via schoolprojecten (maatschappelijke dienstdienst).

1.8 Samenwerking met kerken

Kerken vervullen een belangrijke maatschappelijke rol. Onderzoek, onder andere van de gemeente Amsterdam, toont aan dat deze rol zelfs groeit. Kerken bieden ondersteuning aan mensen die financieel in de knel zitten en zetten zich in voor hun directe omgeving. Denk aan activiteiten voor kinderen en senioren, mantelzorg, hulp aan vluchtelingen en het faciliteren van voedselbankpunten. Ook organisaties als SchuldHulpMaatje en het Leger des Heils zijn initiatieven met een kerkelijke achtergrond.

Een mooi Zoetermeers voorbeeld is de pop-up Camping Jethro: een interkerkelijk initiatief dat gezinnen in de bijstand een fijne vakantie biedt. De samenwerking groeide inmiddels naar acht kerken, waardoor in de zomer van 2025 vier vakantieweken konden worden georganiseerd.

Onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut (2020) bevestigt dat leden van kerken en andere levensbeschouwelijke instellingen bovengemiddeld veel bijdragen aan vrijwilligerswerk en maatschappelijke activiteiten. Alleen al in

Rotterdam vertegenwoordigt deze inzet een vervangingswaarde van ongeveer 195–220 miljoen euro en een marktwaarde van 330–365 miljoen euro per jaar.

Daarom willen wij:

- Dat het periodieke overleg tussen de kerken en de burgemeester, het zogenaamde **pastoresoverleg, terugkeert.**
- **Voortzetting van het overleg met het ILOZ.** Dat is belangrijk om het contact met de kerken goed te onderhouden.
- Dat de inventarisatie van religieus vastgoed een vervolg krijgt in de kerkenvisie. **De gemeente moet zicht en visie hebben op het ruimtegebruik van kerkgemeenschappen en daarin een coördinerende rol spelen.**

2. Economie, arbeidsparticipatie & onderwijs

Een stad met een hart bouwt samen aan een toekomstbestendig Zoetermeer met een sterke en eerlijke economie.

2.1 Economie

Economie is er voor de mensen – niet andersom. Vanuit het Bijbelse perspectief van talenten inzetten en rentmeesterschap wil de ChristenUnie-SGP dat werk en ondernemerschap bijdragen aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen en waarin groei groen en duurzaam is. Wij willen het gebruik van herbruikbare middelen stimuleren, maar hierbij wel oog houden voor haalbaarheid en redelijke kosten.

Onze stad ligt centraal tussen universiteitssteden als Rotterdam, Delft, Den Haag en Leiden. Dit biedt unieke kansen om kennis en innovatie om te zetten in praktische toepassingen. Zoetermeer moet dé plek zijn waar nieuwe ideeën getest en uitgevoerd worden – met ruimte voor ondernemers, praktijkgericht onderwijs, stageplaatsen en onderzoek. Ondernemers zijn de ruggengraat van onze lokale economie.

Leegstaande bedrijfspanden en een rommelige uitstraling van bedrijventerreinen schaden de werkgelegenheid én de aantrekkelijkheid van onze stad. Daarom willen we herbestemming en revitalisering, met oog voor duurzaamheid en groen.

Het centrum is het hart van onze stad. Wij geven de Dorpsstraat een stevige impuls, houden de supermarkt daar open en werken samen met ondernemers aan creatieve oplossingen tegen leegstand. Het Woonhart, in samenhang met het Stadshart en de Dorpsstraat, moet aantrekkelijk blijven; leegstand moet worden voorkomen.

Wij willen detailhandel weren uit woonstraten, omdat winkels in winkelstraten thuishoren en die plekken voor woonruimte beschikbaar moeten komen. Ook kringloopwinkels zien wij liever in het Woonhart dan op industrieterreinen.

Innovatie en duurzaamheid staan centraal. Zoetermeer heeft de goede weg ingeslagen met de Dutch Innovation Factory en Dutch Tech Campus. Blijvende inzet van de gemeente is nodig om bedrijven, studenten en onderzoekers samen te laten werken aan de proeftuin en doorontwikkeling van innovatieve technieken.

De gemeente zelf geeft het goede voorbeeld als Smart City, bijvoorbeeld met slimme afvalinzameling, zuinig energiegebruik en moderne openbare verlichting. Sedumdaken en groenstroken in berm en rondom gebouwen zorgen voor verkoeling in hete zomers en een betere waterafvoer.

De zondag is ons gegeven om te genieten van rust, kerkdiensten, verstillings en van gezin en familie. Een goede balans tussen werken, zorgen, rusten en bezinning is goed voor alle mensen. Dus houden we vast aan de zondag als rustdag. Wij vinden het belangrijk dat winkeliers en werknemers worden beschermd tegen de druk om op zondag te werken. Evenementen op zondag mogen geen hinder geven en de rust van kerkdiensten niet verstoren. Wij vragen van organisatoren van evenementen op zondag dat zij vooraf in overleg gaan met omliggende kerken om overlast tijdens kerkdiensten te voorkomen.

Daarom willen wij:

- Minder regeldruk door een **'regelvermaler'** die overbodige (APV-)regels opruimt.
- Nieuwe bedrijven ontvangen met een **'rode loper-benadering'**, zodat zij snel alle procedures en processen kunnen doorlopen.
- Een gemeente die meedenkt, ondersteunt en samenwerkt, en daar een duidelijk aanspreekpunt voor heeft.
- Innovatie blijven stimuleren.
- Behoud van de **heldere visie op bedrijventerreinen** met de strategie werklocaties.
- Extra aandacht voor de kwaliteit van de noord-zuidverbinding van Zoetermeer, vervoer naar Leiden en naar Rotterdam.

2.2 Arbeidsparticipatie

Voor de ChristenUnie-SGP is iedereen van waarde voor de samenleving; wij verwachten dat iedereen naar vermogen meedoet. Veel bedrijven hebben personeelstekorten, terwijl er nog altijd Zoetermeeders aan de kant staan. Er zijn veel mismatches op de arbeidsmarkt. Dat vraagt om slimme samenwerking tussen gemeente, werkgevers, scholen en vrijwilligersorganisaties. Wij willen bouwen aan een sociale arbeidsmarkt waarin iedereen zijn of haar talent kan inzetten en waarin ook kwetsbare inwoners kunnen meedoen.

Daarom willen wij:

- **Begeleiding en scholing voor werkzoekenden**, zodat zij kunnen instromen in beroepen waar grote tekorten zijn.
- **Extra kansen voor mensen met een arbeidsbeperking of langdurige werkloosheid** – ook door de gemeente zelf als werkgever het goede voorbeeld te laten geven, zoals extra banen voor mensen van de Binnenbaan bij de gemeente zelf en ook bij de gemeente meer stage- en leerwerkplekken. Meer **bedrijven stimuleren om SEBO-werkgever te worden**.
- **Betere samenwerking** vanuit de Binnenbaan met initiatieven als JobHulpMaatje en inZet in de wijk, waar vrijwilligers mensen persoonlijk ondersteunen.
- Dat Binnenbaan zich ook gaat inzetten voor herintreders/nuggers (niet-uitkeringsgerechtigden).
- **Meer doen met praktijkverklaringen** (werkgevers laten verklaren welke arbeidservaring is opgedaan).

- Vluchtelingen, statushouders en nieuwkomers **maatwerk bieden** om via opleiding of stage snel hun plek te vinden. Zo vroeg mogelijk integreren door taalcurssussen aan te bieden.
- Van burgers die een uitkering ontvangen, mag een 'tegenprestatie' verwacht worden (vrijwilligerswerk of een werkervaringsplek).
- Dat de gemeente armoedeval voorkomt door werken financieel aantrekkelijker te laten zijn dan een uitkering, door kennis en gebruik van gemeentelijke regelingen te vergroten.

2.3 Onderwijs

Een stevige basis voor de toekomst

Onderwijs is de plek waar kinderen groeien – cognitief, sociaal en in ontmoeting met anderen. Goed onderwijs vraagt keuzevrijheid, vertrouwen en ruimte voor professionaliteit. De ChristenUnie-SGP staat voor de vrijheid van onderwijs: ouders moeten kunnen kiezen voor een school die past bij hun overtuiging, en de gemeente moet de diversiteit van scholen respecteren en ondersteunen.

De gemeente zorgt voor goede randvoorwaarden, zoals schoolgebouwen, passend onderwijs en leerlingenvervoer. Daarnaast willen we onderwijs, overheid en ondernemers sterker met elkaar verbinden.

De gemeente betaalt onder bepaalde voorwaarden (een deel van) het vervoer van leerlingen. Dit geldt voor leerlingen die door een beperking niet zelfstandig naar een passende school kunnen of voor leerlingen die verder moeten reizen omdat er geen school met een passende identiteit in de buurt is.

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Zij geven uitvoering aan het bieden van inclusief onderwijs aan alle kinderen. Het is daarbij belangrijk dat het onderwijs, preventie en jeugdhulp goed op elkaar zijn afgestemd. Gezamenlijk moeten zij organiseren wat leerlingen nodig hebben om zich optimaal te ontwikkelen.

Bij afspraken over resultaten van voor- en vroegschoolse educatie staat de inzet van scholen centraal. De gemeente schrijft geen leeropbrengsten, didactische middelen of toetsen voor aan scholen.

Het bevorderen van lezen onder jonge kinderen voorkomt laaggeletterdheid. Het succesvolle programma dBos vervult hierin een belangrijke rol. Daarom willen wij dat dit programma wordt uitgebreid en dat scholen en bibliotheek hierin blijvend worden ondersteund.

Sommige leerlingen hebben naast ondersteuning in het onderwijs ook aanvullende zorg nodig. Ze kunnen zich bijvoorbeeld fysiek of mentaal niet alleen redden op school. Wij willen graag dat zorg en onderwijs hierin samenwerken. Zo kunnen leerlingen in hun schoolomgeving krijgen wat ze nodig hebben.

Daarom willen wij:

- Passende huisvesting voor scholen, zodat **elk kind een goede plek** heeft.
- Extra steun voor kinderen met een onderwijsachterstand.
- Een goede **aanpak van thuiszitters**.
- Onderwijs en zorg die beter samenwerken, zodat kinderen die extra hulp nodig hebben niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.
- Dat **zorgaanbieders passen bij de identiteit van leerlingen**, ouders en school, zowel voor geïndiceerde als voor kortdurende zorg.
- Alleen **vrijwillige vorming van IKC** (integrale kind centra) of brede school.
- Dat de identiteit van de scholen niet in het geding komt door andere gebruikers van het schoolgebouw.
- Maatschappelijke initiatieven, zoals peuterspeelzalen, niet onnodig hinderen met regels.
- **Leerlingenvervoer** voor kinderen met een beperking of voor wie een school met passende identiteit verder weg ligt.

3. Energie, klimaat en milieu

Een stad met een hart zorgt ook voor de schepping. We gaan zuinig om met energie en grondstoffen, zodat onze kinderen later ook goed kunnen leven. Daarom zoeken we steeds naar een eerlijke balans: tussen wonen en groen, tussen kosten en duurzaamheid, en tussen wat we nú kunnen doen en wat later moet. De gemeente helpt inwoners, buurtinitiatieven en bedrijven om stap voor stap te verduurzamen. Praktisch, betaalbaar en samen. Zo bouwen we aan een schone, groene en toekomstbestendige stad met een hart.

God heeft de aarde aan de mens toevertrouwd om die te bebouwen en te bewaren. De ChristenUnie-SGP hecht daarom groot belang aan goed rentmeesterschap. We streven naar een duurzame samenleving, waarbij toekomstige generaties niet worden belast met de negatieve erfenis van onze tijd. Dit doen we niet omdat de schepping maakbaar is, maar omdat ze kwetsbaar is. We hebben de verantwoordelijkheid om in onze stad invloed uit te oefenen en zorg te dragen voor de schepping.

Zoeken naar evenwicht

Duurzaam beleid draait om het vinden van een goed evenwicht: tussen de belangen van bewoners, bedrijven en organisaties; tussen groen en bebouwing; tussen milieu en economie; en tussen gebruik, verbruik en hergebruik. De energietransitie vraagt veel van alle betrokken partijen en bestaande systemen. Als ChristenUnie-SGP vinden we het belangrijk dat we duurzame keuzes maken, maar niet ten koste van alles. We moeten de balans tussen ingezette maatregelen en een realistisch en betaalbaar totaalplaatje blijven bewaken. Duurzame keuzes vergen ook investeringen, en daarom is het belangrijk om iedereen mee te krijgen.

3.1 De rol van de overheid

Onze behoeften vragen meer van de aarde dan zij kan bieden. Daarom is het essentieel dat de overheid actief optreedt en de regie neemt. De gemeente moet fungeren als adviespartner tussen huizenbezitters, bedrijven en overheidsinstanties. De gemeente heeft een belangrijke rol om inwoners actief te ondersteunen en te begeleiden bij verduurzaming. Binnen Zoetermeer is de beweging al ingezet waarbij burgers zoveel mogelijk worden gefaciliteerd en ondersteund om samen duurzame initiatieven te blijven ontwikkelen. Concreet zijn het beeldkwaliteitsplan Waterbuurt en de gezamenlijke aanschaf van een warmtepomp door buurtbewoners hier mooie voorbeelden van. Wat onze partij betreft blijven we dit zoveel mogelijk stimuleren en aanjagen.

De gemeente stimuleert duurzame initiatieven ook door samenwerkingen aan te gaan met bedrijven en organisaties die duurzame plannen hebben. Denk aan

woningcorporaties en DEZO (Duurzame Energiecoöperatie Zoetermeer). Daarnaast moet de gemeente financiële ondersteuning bieden aan inwoners die willen verduurzamen maar niet in aanmerking komen voor landelijke subsidies. Extra aandacht is nodig voor kwetsbare groepen, zodat verduurzaming voor iedereen haalbaar en betaalbaar is.

3.2 Energie

Een lagere CO₂-uitstoot begint bij energiebesparing in woningen, kantoren en bedrijven. Nieuwbouwwoningen moeten energiezuinig worden gebouwd volgens de laatste duurzaamheidsnormen (Parijs Proof Bouwen). Voor bestaande woningen, met name die uit de jaren zestig en zeventig, is er veel winst te behalen door isolatie en andere energiebesparende maatregelen. De gemeente moet woningeigenaren stimuleren door kansen voor verduurzaming op wijk- en buurtniveau te herkennen en te ondersteunen.

Voor huurwoningen in de sociale sector worden al stappen gezet in samenwerking met woningcorporaties. De particuliere huursector blijft echter achter. We willen eigenaren van deze woningen beter voorlichten over de mogelijkheden voor verduurzaming door gratis Webinars aan te blijven bieden.

De komende jaren vragen om structurele inzet op duurzame energiebronnen zoals zon, wind en warmte uit de bodem. Tegelijkertijd moeten we de toenemende netcongestie aanpakken, zodat opwek en gebruik van energie in balans blijven. De gemeente speelt hierin een faciliterende rol door vraag en aanbod lokaal beter te coördineren, kleinschalige energieopslag en slimme netwerken te stimuleren en zelf het goede voorbeeld te geven — bijvoorbeeld door zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen te plaatsen en energiecoöperaties ruimte te geven op gemeentelijke daken.

Daarom willen wij:

- Bevordering van lokale energieopslag en **slimme energiesturing om netcongestie te voorkomen**.
- **Samenwerking met netbeheerders** om knelpunten in het elektriciteitsnet tijdig te signaleren en gericht aan te pakken.
- Inzet op maatregelen met een (relatief) groot effect tegen de laagst mogelijke kosten.
- **Gratis Webinars** over verduurzaming van woningen aanbieden.
- Gemeentelijke subsidies voor **duurzame maatregelen voor woningeigenaren** die niet in aanmerking komen voor landelijke subsidies.
- Verdere **uitbreiding van zonnepanelen op gemeentelijke en bedrijfspanden**, inclusief het beschikbaar stellen van gemeentelijke daken.

3.3 Duurzame innovatie

Om de doelen van het Klimaatakkoord te halen, moeten we blijven investeren in nieuwe technieken. De gemeente moet innovaties actief omarmen, onderzoeken en toepassen, met oog voor leefbaarheid én betaalbaarheid.

Het opwekken van zonne-energie kent pieken en dalen. Door energie- en warmtebuffers aan te leggen, kunnen deze schommelingen lokaal worden opgevangen. Bij aanleg of renovatie van de openbare ruimte moet de gemeente daarom waar mogelijk energiebuffers realiseren onder bijvoorbeeld parkeervakken, pleinen of groenstroken. Zo kunnen omliggende woningen en gebouwen duurzaam verwarmd worden, ook wanneer directe opwekking tijdelijk ontbreekt.

Daarnaast kunnen aquathermie (warmte uit oppervlakte- of afvalwater) en restwarmte uit datacenters, kassen en zwembaden een belangrijke bijdrage leveren aan de duurzame warmtevoorziening. Samenwerking met andere gemeenten, kennisinstellingen en netbeheerders versnelt de opschaling hiervan.

Wij vinden het essentieel dat de gemeente blijft investeren in onderzoek naar innovatieve manieren van energieopwekking en -deling, én naar het slim koppelen van warmtevraag en warmteaanbod. Het uitbreiden van bestaande warmte-koudebronnen en het aansluiten op regionale warmtenetten verdient daarbij eveneens aandacht.

Steeds moet de balans worden bewaard tussen draagvlak, financiële haalbaarheid en de daadwerkelijke effectiviteit van deze initiatieven.

Daarom willen wij:

- Actieve toepassing van lokale **warmteopslag in de openbare ruimte** voor de verwarming van woningen.
- Verkenning en stimulering van geothermie, aquathermie en restwarmte uit lokale bronnen als alternatieve warmtevoorziening.
- **Ondersteuning van wijkgerichte innovaties**, zoals wijkbatterijen en slimme netwerken, om duurzame opwek lokaal te benutten en netcongestie te verminderen.
- Structurele **samenwerking met innovatieve partners** binnen de regio Haaglanden om Zoetermeer klaar te maken voor een toekomstbestendige energievoorziening.
- Meer onderzoek naar het ruimtebeslag van energievoorzieningen (zoals warmtenetten) in de openbare ruimte.

3.4 Van hebben naar delen

De economie ontwikkelt zich steeds meer richting duurzaamheid. Zoetermeer kent waardevolle initiatieven binnen de circulaire economie, zoals kleding- en

speelgoedbanken, reparatiecafés en kringloopwinkels. Bij kringloopwinkel De Pelgrimshoeve worden niet-verkoopbare artikelen gerecycled en hergebruikt. Daarnaast schenkt de winkel jaarlijks meer dan 250.000 euro aan (Zoetermeerse) goede doelen. Deze vormen van hergebruik sluiten aan bij onze visie op rentmeesterschap: verantwoord omgaan met spullen, alsof ze niet van onszelf zijn maar geleend.

De gemeente moet dit soort initiatieven actief faciliteren. Leegstaande bedrijfspanden kunnen, tijdelijk of permanent, worden ingezet voor duurzame startups, deelinitiatieven of wijkgerichte ruilnetwerken.

Ook voedselverspilling verdient blijvende aandacht. Hoewel supermarkten en voedselproducenten al stappen zetten, is verdere samenwerking met distributiecentra en horeca nodig om meer voedsel een tweede bestemming te geven. Tegelijk moet ondersteuning voor inwoners die afhankelijk zijn van voedselhulp gegarandeerd blijven.

Zoetermeer hoeft geen koploper te zijn in circulair beleid, maar mag zeker niet achterblijven. Meer middelen en capaciteit zijn nodig om bestaande lokale initiatieven te stimuleren en te faciliteren. De gemeente kan circulariteit nadrukkelijker laten meewegen in subsidies en regelingen en zorgen voor betere afstemming tussen afvalbeleid en kringloopinitiatieven, om hergebruik verder te bevorderen.

Daarom willen wij:

- Duurzame initiatieven ondersteunen door **leegstaande panden beschikbaar te stellen voor herbruikbare en deel-economieprojecten.**
- **Voedselverspilling tegengaan**, met name bij voedselproducerende bedrijven, supermarkten en distributiecentra.
- Meer aandacht en betere regelingen voor lokale kringloopinitiatieven.
- **Stimuleren van betere aansluiting van afvalbeleid en hergebruik.**

3.5 Groen en biodiversiteit

Een groene leefomgeving is niet alleen prettig, maar ook noodzakelijk in een veranderend klimaat. Bomen, planten en waterpartijen zorgen voor verkoeling, vangen regenwater op en vergroten de biodiversiteit. Als stad met veel stedelijke verdichting heeft Zoetermeer de uitdaging én de verantwoordelijkheid om groen te koesteren en uit te breiden.

Innovaties zoals groene (sedum)daken, geveltuinen en waterdoorlatende verharding kunnen helpen om de stad klimaatadaptiever te maken. Ook het actief tegengaan van verstening in particuliere tuinen hoort daarbij. De

gemeente kan bewoners hierin begeleiden en ondersteunen, bijvoorbeeld via subsidies, voorlichting en buurtinitiatieven.

Tegelijkertijd moet er ruimte blijven voor grotere ecologische zones en het versterken van de biodiversiteit in parken, bosgebieden en langs infrastructuur zoals het RandstadRail-tracé. Samenwerking met natuurorganisaties en bewoners is daarbij essentieel.

Daarom willen wij:

- Een totaalaanpak voor de **vergroening van de groenstroken langs het RandstadRail-tracé**.
- Stimuleren van **groene daken en gevelgroen**, met aandacht voor subsidiemogelijkheden.
- **Samen met bewoners werken aan gemeenschappelijke hofjes** en gedeeld groen, als alternatief voor volledig verharde privé-tuinen.
- **Vergroening van betegelde tuinen** actief stimuleren en ondersteunen, mede ten behoeve van biodiversiteit en klimaatadaptatie.

3.6 Duurzaam vervoer

De gemeente moet ernaar streven om vervoersbewegingen duurzaam te laten verlopen. Bewoners moeten worden gestimuleerd om de fiets te nemen in plaats van de auto, door in te zetten op een goed en veilig fietsnetwerk en op voldoende (bewaakte) fietsstallingen.

Auto

Het gebruik van elektrische auto's neemt toe. De gemeente dient erop toe te zien dat deze positieve ontwikkeling doorzet door laadpalen te blijven installeren en met inwoners in gesprek te gaan over de gewenste locaties.

Fiets

Er rijden steeds meer elektrische fietsen, waardoor de grote steden rondom onze stad met de fiets een steeds beter alternatief worden dan met de auto. Dat vraagt om een goed regionaal fietsnet en efficiënte en veilige fietsroutes binnen en rondom de stad.

We maken ons zorgen over de grote toename van fatbikes. Deze snelle fietsen zorgen, vooral door het rijgedrag, voor veel overlast en ongelukken, bijvoorbeeld in winkelgebieden en parken. Wij willen dat de gemeente hier streng op handhaaft en het fietsen in winkelgebieden tijdens openingstijden verbiedt.

Openbaar vervoer

De gemeente moet bewerkstelligen dat de lightrailverbinding bij Station Lansingerland naar Rotterdam wordt doorgetrokken, zeker nu er een nieuwe wijk

komt aan de zuidkant van station Lansingerland. Het doortrekken van de lightrail-infrastructuur in onze stad naar Leiden moet worden onderzocht.

Als ChristenUnie-SGP zijn we er voorstander van dat het gemeentebestuur intensief lobbyt om van treinstation Zoetermeer weer een intercitystation te maken. De mogelijkheid voor sneller reizen maakt het OV aantrekkelijker.

Daarom willen wij:

- Dat het aantal oplaadpunten voor auto's meegroeit met het aantal elektrische auto's.
- Handhaven dat parkeerplaatsen met laadpalen alleen gebruikt worden voor elektrische auto's.
- **Fietsgebruik en openbaar vervoer stimuleren** en makkelijker maken.
- Snelle fietsroutes naar omliggende gemeenten, in samenwerking met andere gemeenten en waar nodig de provincie.
- De **lightrailverbinding** vanaf station Lansingerland naar Rotterdam doortrekken.
- **Een intensieve lobby van het gemeentebestuur om van treinstation Zoetermeer weer een intercitystation te maken.**
- Fatbikes weren uit winkelgebieden.

3.7 Afvalinzameling

De ChristenUnie-SGP staat voor een afvalbeleid dat draait om hergebruik van grondstoffen en dat zo betaalbaar mogelijk blijft voor inwoners. Daarom moet de grote hoeveelheid restafval worden teruggedrongen. Dat is belangrijk voor het milieu en voor onze portemonnee.

Nu de gemeenteraad heeft besloten dat we overgaan op nascheiding van plastic, kan de inwoner focussen op het goed scheiden van organisch afval, papier, glas en textiel. De gemeente heeft daarbij de taak om inwoners goed te informeren en praktisch te helpen. Zo houden we samen de kosten beheersbaar.

Het is voor ons belangrijk dat er voorzieningen zijn om luiers, frituurvet, chemisch afval en dergelijke gemakkelijk in te leveren. De huidige inzet op zwerfafval, zowel het voorkomen als het opruimen, moet zeker overeind blijven. Daarbij is meer handhaving nodig, naast alle informatiecampagnes.

Verder willen we een betere afstemming van kringloopwinkels en grofvuilophaaldiensten zodat bruikbare spullen niet worden gedumpt aan de straat.

Daarom willen wij:

- **Voortvarende uitvoering van het nieuwe afvalbeleid om het restafval te verminderen.**
- Beleid dat afvaldumping voorkomt.
- Handhaving op zwerfafval en afvaldumping.
- QR-code op containers en kliko's met duidelijke informatie over wat erin mag (afvaltransparantie).
- Praktische **samenwerking met kringloopwinkels.**

4. Veiligheid

In een stad met een hart begint veiligheid bij omzien naar elkaar en bij een aanpak die past bij elke wijk. Daarom werken we met zichtbare politie en boa's in de buurt, zodat er vertrouwd contact ontstaat en problemen vroeg worden gesignaleerd. Met preventie, zoals jeugdcoaches, voorlichting en wijkgerichte ondersteuning, willen we voorkomen we dat risico's uitgroeien tot echte veiligheidsproblemen. Tegelijk blijft een stevige aanpak van ondermijning, drugsgebruik en andere criminaliteit noodzakelijk, zodat handhavers en hulpverleners hun werk goed kunnen doen. Zo bouwen we aan zorgzame, veilige straten waar bewoners en professionals samen sterk staan.

Het handhaven van de veiligheid en het bestrijden van misdaad en andere illegale praktijken is een van de kerntaken van de overheid. Volgens Romeinen 13 vers 4 moet de overheid haar burgers beschermen: "De overheid staat in dienst van God. Het is de taak van de overheid om ons te beschermen." Ook op lokaal niveau, hier in Zoetermeer, moet zij zorgdragen voor een veilige samenleving. Het voorkomen van misdrijven, maar ook de handhaving, vormt daarvan een essentieel onderdeel. Zoetermeer heeft baat bij orde en veiligheid, in de breedst mogelijke zin van het woord. De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is hierbij een belangrijk middel om effectief te handhaven. De APV moet concretere regels bevatten over geluidsoverlast, het dragen van steekwapens, neppistolen, messen, enzovoort, en de mogelijkheid tot fouilleren.

4.1 Algemeen

Iedere wijk in Zoetermeer heeft zijn eigen karakter. Veiligheid moet per wijk worden afgestemd. Openbare orde moet zo worden gestructureerd dat politie en boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren) zichtbaar zijn in de wijken en daar functioneren. Zo leren ze de wijk goed kennen en is het contact met de inwoners vertrouwd. De bewoners worden dan automatisch "de oren en ogen" van de wijkagent, omdat deze het vertrouwen van de meeste inwoners kan winnen. De ChristenUnie-SGP zet zich in om zowel de brandweer als de politie van voldoende faciliteiten te voorzien, zodat zij optimaal kunnen functioneren.

4.2 Ondernijning

Ondernijning is nog steeds een groot probleem in onze stad. De bestrijding van ondernijning dient hoge(re) prioriteit te krijgen. Alleen door intensieve samenwerking tussen alle betrokken diensten (politie, veiligheidsdiensten, maar ook de wijkagent, boa's en burgers) kunnen we deze vorm van criminaliteit een halt toeroepen. Politie in Zoetermeer (van wijkagent tot recherche), maar ook boa's, zijn goed opgeleid om signalen van ondernijning tijdig te herkennen. Ook burgers kunnen een rol hebben om ondernijning te herkennen.

4.3 Drugs en veiligheid

Drugsgebruik is niet alleen slecht voor gebruiker en samenleving (zie 1.6 Verslaving en preventie), het heeft ook invloed op de veiligheid binnen Zoetermeer. Daarom dient zowel de handel in als het gebruik van harddrugs én softdrugs krachtig te worden bestreden. De ChristenUnie-SGP is tegen nieuwe vergunningen voor een coffeeshop. Als bekend is waar drugs verhandeld worden, moet de politie daar intensief surveilleren en handhaven.

4.4 Alcoholgebruik en veiligheid

Voorlichting op scholen, aan ouders, jongerenwerkers en uiteraard aan jongeren zelf over de schadelijke gevolgen van overmatig alcoholgebruik is noodzakelijk. Ook het te veel drinken bij (oudere) volwassenen verdient aandacht. Achter de voordeur wordt meer gedronken dan verantwoord is. Voorlichting aan huisartsen, maatschappelijk werkers, ouderenbonden, enzovoort, om drankgebruik bij deze doelgroepen te leren herkennen en eventueel maatregelen te treffen, is noodzakelijk. Er moeten regelmatig alcoholcontroles op risicodagen (bijvoorbeeld weekends en feestdagen) plaatsvinden. Bij overtreding van de sluitingstijden van horeca, nachtclubs, enzovoort, moet strikt worden gehandhaafd.

4.5 Jeugdcriminaliteit

Zoetermeer heeft veel last van criminaliteit onder jongeren: steekpartijen, vandalisme en bendevorming. In de eerste plaats vinden wij dat ouders moeten worden ondersteund bij de opvoeding, om hun opgroeiende kinderen aan te spreken op hun gedrag. Politie, boa's, jongerenwerkers, maatschappelijk werk, GGZ, onderwijzend personeel en inwoners van buurten en wijken zullen gezamenlijk moeten optreden tegen deze vormen van criminaliteit. Het in openbare ruimtes in bezit hebben van steekmessen en ander wapentuig is verboden. Boa's moeten een wapenstok en pepperspray kunnen gebruiken.

De Jeugdmarshalls en ITPA-coaches* die onze gemeente heeft, zijn zeer waardevol; beiden zijn een succes. Zij moeten zich intensief bemoeien met vooral nieuwe jeugdbendes. Zij zullen onder meer een netwerk onder de problematische jeugd moeten ontwikkelen, om zodoende ontsporing van deze groep tijdig te kunnen signaleren en maatregelen te treffen. Hierdoor kan in een vroeg stadium een mogelijk probleem worden voorkomen.

Vanuit preventief oogpunt stelt de ChristenUnie-SGP jongeren graag in de gelegenheid om hun energie op een gezonde manier kwijt te kunnen. Buurthuizen, jeugdclubs geleid door jongerenwerkers en mogelijkheden tot betaalbare sport zijn daarom onmisbaar om jongeren in het rechte spoor te houden. De ChristenUnie-SGP staat achter het verhalen van veroorzaakte schades op ouders.

**ITPA-coaches = Interventie integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid. Doel: het voorkomen van delinquent gedrag bij jongeren uit de doelgroep (16-27 jaar).*

4.6 Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid binnen de gemeentegrenzen van Zoetermeer heeft aandacht nodig. De ChristenUnie-SGP wil dat wijkbewoners meedenken over de verbetering van de verkeersveiligheid in hun wijk. De inzet van boa's en politie is absoluut noodzakelijk voor controle en handhaving. Consequente handhaving op het gebied van verkeersregelgeving vergroot de verkeersveiligheid. De gemeente moet de Buiten Beter-app, waarmee melding kan worden gemaakt van onveilige situaties, meer onder de aandacht brengen.

4.7 Viering Oud en Nieuw

De ChristenUnie-SGP is voorstander van een gezellige, rustige jaarwisseling zonder ongelukken en vandalisme. Inmiddels heeft de wetgever besloten dat het afsteken van vuurwerk door particulieren geheel wordt verboden. De ChristenUnie-SGP pleit al jaren voor de organisatie van professionele vuurwerkshows in onze stad. Zo wordt een veilige jaarwisseling zonder ongelukken en vandalisme bereikt. De ChristenUnie-SGP is voorstander van intensieve controles rond de jaarwisseling op het in bezit hebben en afsteken van vuurwerk.

4.8 Zorg en Veiligheid, het belang van aangifte doen

Ook in Zoetermeer zien wij een toename van problemen 'achter de voordeur'. Cijfers over huiselijk geweld, femicide en het aantal personen met onbegrepen gedrag nemen schrikbarend toe. Op initiatief van de ChristenUnie-SGP is dit onderwerp daarom ook toegevoegd aan de speerpunten van het gemeentelijk veiligheidsbeleid.

Bij bestrijding van deze problematiek is intensieve samenwerking tussen het sociale domein en het veiligheidsdomein cruciaal. Naast repressieve maatregelen dienen ook preventieve maatregelen genomen te worden. Daarbij moet altijd zorg en ondersteuning geboden worden aan zowel slachtoffers als daders.

Het doen van aangifte is belangrijk voor de bevordering van de veiligheid in onze stad. Het is niet goed dat bij de inwoners het beeld ontstaat dat aangifte doen van een misdrijf geen zin meer heeft. De gevolgen hiervan zijn evident: het vertrouwen in de politie verdwijnt, de samenleving komt onder druk te staan en mensen zullen de neiging krijgen om zelf het heft in handen te nemen.

Daarom willen wij:

- Criminaliteitsbestrijding met **accent op ondermijning fors doorzetten**; een stevige aanpak is meer dan ooit nodig.
- **Jeugdmarshalls en ITPA-coaches** blijven inzetten ter voorkoming van jeugdcriminaliteit.
- **Zero tolerance-beleid drugsgebruik.**
- Voorlichting op scholen over alcohol- en drugsgebruik.
- Preventief actieplan voor elke vorm van jeugdcriminaliteit.
- Gratis bewaakte fietsenstallingen op belangrijke locaties.
- Voldoende handhavers fysiek in de wijk.
- Vuurwerkshows organiseren rond de jaarwisseling.
- Dat alle mensen die werkzaam zijn in het veiligheidsdomein training krijgen in het signaleren en omgaan met situaties rond huiselijk geweld en onbegrepen personen.

5. Dienstverlening en participatie

In een stad met een hart staan inwoners op één en bouwen we samen aan een gemeente die luistert.

5.1 Meedoen en meepraten

De ChristenUnie-SGP gelooft dat beleid sterker wordt als inwoners écht betrokken zijn. Veel burgers hebben een negatief beeld van de politiek. Omdat dit antidemocratische gedachten voedt, vormt het een steeds grotere bedreiging voor de democratie en de rechtsstaat. Werken aan vertrouwen is daarom een van de grootste uitdagingen waar onze maatschappij voor staat en vraagt om structurele ontmoeting tussen politici en Zoetermeerse inwoners. Besluiten van de gemeente raken mensen direct – daarom willen wij inwoners niet pas informeren als alles al vastligt, maar ze vroegtijdig uitnodigen om mee te denken. Hier heeft de werkgroep democratiseringsagenda een belangrijke taak. Bijvoorbeeld als het gaat om hoogbouw. Soms is vroegtijdig informeren genoeg en soms is co-creëren beter. Samenspraak kan ook met informatieavonden waarbij inwoners de kans krijgen ideeën te delen én verantwoordelijkheid te nemen. Het moet vanaf het begin duidelijk zijn hoe ver de invloed reikt bij een project. En de gemeente moet eraan werken dat er een goede afspiegeling is van de samenleving in de participatie.

We willen leren van wat goed werkt, en niet zomaar geld steken in nieuwe experimenten die weinig opleveren. Echte participatie is dichtbij, concreet en betaalbaar.

5.2 Referenda en burgerberaad

ChristenUnie-SGP is geen voorstander van referenda. In de praktijk blijkt het moeilijk en intensief om de referendumkeuzes objectief te formuleren, waardoor het risico groot is dat er sturing van het college in de vraagstelling zit. Een ander bezwaar is dat een deel van de burgers referenda misbruikt, door – ongeacht de inhoud – tegen de overheid te stemmen. Hierdoor is het moeilijk om de uitkomsten juist te interpreteren. ChristenUnie-SGP heeft meer vertrouwen in de gekozen raadsleden die na debatten en met inachtneming van alle nuances namens de burgers stemmen over onderwerpen. De ChristenUnie-SGP vindt dat bij burgerraadpleging de gemeenteraad dit het beste kan initiëren voorafgaand aan besluitvorming, als adviesaanvraag.

5.3 Een menselijke bestuurscultuur

ChristenUnie-SGP gaat uit van de goede trouw van mensen. Mensen mogen een fout maken. We kijken naar het effect van ons handelen, waarbij wij ambtenaren en inwoners willen stimuleren om het juiste te doen.

Het vertrouwen van inwoners staat of valt met hoe bestuur en ambtenaren handelen. De gemeente moet oprecht en zonder vooroordeel naar de inwoners luisteren en op zoek gaan naar wat zij nodig hebben.

Mensen die aankloppen bij de gemeente moeten zich daardoor gehoord, gerespecteerd en serieus genomen voelen. Ook bezwaarmakers hebben altijd recht op een eerlijke behandeling – zelfs bij kleine vormfouten.

5.4 Dienstverlening die dichtbij is

Goede dienstverlening is snel, vriendelijk en bereikbaar, en vooral niet uitsluitend digitaal. Wij willen een gemeente die proactief contact zoekt, zoals via keukentafelgesprekken bij ouderen, maar ook goed bereikbaar blijft aan de balie.

5.5 Ruimte voor eigen initiatief

Inwoners weten vaak zelf het beste wat hun buurt nodig heeft. Of het nu gaat om een speeltuin, een stuk groen of de aankleding van een rotonde – als inwoners het beter en goedkoper kunnen organiseren, moet de gemeente dat ondersteunen, maar niet opleggen.

Daarom willen wij:

- **Vroegtijdige betrokkenheid** van inwoners bij plannen en beleid.
- Dat **raadsleden hun betrokkenheid tonen** in de wijk onder regie van de werkgroep democratiseringsagenda.
- Regelmatige **klanttevredenheidsonderzoeken** om inzicht te krijgen in de ervaren bestuurscultuur.
- Dat **burgers geïnformeerd worden over voorgenomen verbouwingen** bij hen in de straat en in de aangrenzende straat. De gemeente moet bij aanvragen van bouwvergunningen de buurtgenoten actief per brief informeren.
- **Meer digitale dienstverlening en minder papierwerk.**
- Persoonlijk contact behouden aan de balie.
- **Keukentafelgesprekken** bij ouderen.
- Snelle klachtenafhandeling met altijd een inhoudelijke reactie.
- Eigen initiatieven positief ontvangen en eenvoudig faciliteren.
- Regelmatig evalueren en waar nodig ondersteunen.

6. Wonen

Een thuis moet bereikbaar zijn voor iedereen: voor starters, voor gezinnen en voor ouderen. In Zoetermeer bouwen we betaalbare woningen én aan een leven zonder zorgen. Want een stad met een hart laat niemand buiten staan.

6.1 Bouwen met gevoel en waardering voor de stad

Je thuis voelen in Zoetermeer, dat is waar de ChristenUnie-SGP op inzet. Met een plek waar je veilig bent, gezien wordt en tot rust kunt komen. Waar mensen elkaar kennen en elkaar tegenkomen. Maar ook een (t)huis dat geen geldzorgen brengt, maar juist betaalbaar en energiezuinig is. Een huis in een wijk waar burens elkaar helpen en voor elkaar klaarstaan, met genoeg groen, ontmoetingsplekken en speeltuinen.

In Zoetermeer staat de woningmarkt onder druk. Huizenprijzen stijgen en het bijbouwen gaat niet snel genoeg. Daardoor zitten mensen klem in een te kleine of juist te grote woning, kunnen jongeren niet op zichzelf gaan wonen en is het lang wachten op een levensloopbestendige woning. De schaarste wordt vooral gevoeld door mensen met een kwetsbare positie op de woningmarkt. Met name in de lagere prijsklassen komt voldoende aanbod van woningen niet vanzelf tot stand. We willen krachtig inzetten op het in balans brengen van wijken en op de doorstroming. Op basis van de christelijk-sociale waarden solidariteit en barmhartigheid willen we ons daarom in Zoetermeer ook inzetten voor starters op de woningmarkt met een kleine portemonnee en mensen met een zorgbehoefte. Ook het splitsen van woningen is een goede mogelijkheid.

Bouwen, urgent en verscheiden

Zoetermeer heeft een gevarieerd woningaanbod, veel groen en goede verbindingen. Toch zijn er grote uitdagingen. Starters op de woningmarkt kunnen al jaren moeilijk aan een huis komen, wat ontwrichtend werkt. De wachttijden in de sociale sector zijn zeer fors en moeten korter worden. Gelukkig wordt er nog steeds flink bijgebouwd, zoals de plannen voor de Entree in Zoetermeer die in een nieuwe fase zijn beland.

De gemeente zet in op maatwerk in de wijken om de woonkwaliteit te verhogen. De uitdaging voor de komende jaren is het bouwen van voldoende nieuwe woningen, aansluitend bij de behoeften van onze inwoners. Zoetermeer heeft grondposities nabij station Lansingerland. Wij willen dat de gemeente het goede voorbeeld geeft en bij verkoop voor woningbouw niet gaat voor maximale opbrengst van deze grond, maar voor realisatie van 30% sociale huur, 30% betaalbare koop en middenhuur en 40% dure koop- en huurwoningen in het hogere segment.

Daarom willen wij:

- De realisatie van **betaalbare koop- en huurwoningen, voor starters en anderen met een kleine portemonnee en mensen met een zorgbehoefte.**
- Hoogbouw bij voorkeur in het stadscentrum (en/of aangrenzende randen) en de oudere bedrijventerreinen.
- Doelgericht bijbouwen, ook om de kwaliteit van oudere wijken te verbeteren.
- Meer woningen voor de doelgroep jongeren en senioren.
- **Leegstaande kantoorruimtes omvormen** tot compacte appartementen.
- Meer creativiteit rond het bijbouwen van woningen, **creatief en innovatief omgaan met de mogelijkheden** zoals het splitsen van woningen en optoppen van gebouwen.

6.2 Uitdaging: bouwen en sociale segregatie tegengaan

Zoetermeer is een prachtige stad om te wonen. Toch zijn de verschillen tussen de wijken groot. In een aantal wijken is de balans tussen inwoners met een ondersteuningsvraag en zonder zoek. We pleiten daarom voor een goede spreiding over de stad. Tegelijkertijd hebben we te maken met grote opgaven voor de komende 15 jaar. Er moeten veel woningen bijkomen om de te verwachten bevolkingsgroei en het woningtekort op te vangen.

De bestaande woningvoorraad moet opgeknapt worden en verder van het gas af. De woningvoorraad voldoet niet meer goed aan de behoefte van de vergrijzende bevolking. Daarnaast hebben de gemeente Zoetermeer, de regio, de provincie en centrale overheid allerlei ambities met betrekking tot wonen geformuleerd.

Daarom willen wij:

- Voor mensen die moeite hebben met het vinden van hun plek in de samenleving, samen met zorgpartners **onderzoeken of zogenoemde 'Paradijsvogelwoningen' gebouwd kunnen worden.** Daar kunnen zij grotendeels zelfstandig wonen, maar is begeleiding en hulp dichtbij.
- **Bouwen aan gemeenschappen.** In nieuwe buurten komen ook plekken die geschikt zijn voor (nieuwe) kerken en andere geloofsgemeenschappen om samen te komen. De ene keer is dat een kerkgebouw, de andere keer een multifunctioneel ontmoetingscentrum dat gehuurd kan worden op zondagochtend.
- Actief **doorstroommakelaars inzetten** om oudere huurders te ontzorgen bij het doorstromen van een eengezinswoning naar een woning waar ze prettig oud kunnen worden.
- **Levensloopbestendige wijken** met woningen die aantrekkelijk zijn voor mensen in iedere levensfase, waarbij voorzieningen zoals een

gezondheidscentrum, winkels en ontmoetingscentra op korte afstand beschikbaar zijn.

- Een mix van **aantrekkelijk middenhuur**- en koopwoningen voor empty-nesters en senioren die geen eengezinswoning meer nodig hebben.
- **Passende woningen bijbouwen**; we zien een toename van het aantal één- en tweepersoonshuishoudens, waarbij het sámen leven centraal staat. Als er kleinere appartementen gebouwd worden, zorgen we voor ontmoetingsruimten en gedeelde huiskamers.

6.3 Doelgericht (bij)bouwen voor prettige woonwijken

De ChristenUnie-SGP vindt het belangrijk dat Zoetermeer een stad tussen de parken is en blijft: een groene stad. Dat is niet vanzelfsprekend als we veel bijbouwen en verdichten. Die uitdaging gaan we graag aan. De ChristenUnie-SGP kijkt voor de noodzakelijke inbreiding naast het stadscentrum daarom meer naar de oudere bedrijfsterreinen aan de oostkant van het centrum. Doordat Zoetermeer zich ook steeds verder ontwikkelt van een stad met veel jonge inwoners naar een stad waar alle leeftijdscategorieën wonen, ontstaat er meer behoefte aan andere type woningen. Daarom zetten we in op het zorgvuldig inpassen van hoogbouw om zo met behoud van het groen een groot aantal nieuwe woningen te realiseren. Belangrijk is dat het karakter daarvan aansluit bij wat er voor de betreffende wijken nodig is.

Daarom willen wij:

- Steeds goed **blijven monitoren wat de woonbehoeften zijn**. Door de financiële beperkingen van grote groepen woningzoekers zullen we consumentgericht moeten bouwen.
- Naoorlogse gebouwen, waaronder kantoorgebouwen, slechts zeer selectief aanwijzen tot monument.
- De **openbare ruimte veilig en toegankelijk inrichten**, met voldoende rustplekken. Elke vrouw en elke man moet veilig over straat kunnen.
- Dat de **openbare ruimte uitnodigt tot ontmoeting en bewegen**. Waar speeltuinen, beweegtuinten en ontmoetingsplekken ontbreken en door de buurt gewenst zijn, voegen we die toe. Buurtinitiatieven om grasveldjes te adopteren ondersteunen we, indien nodig met hulp van een stadshovenier.
- Bij het herinrichten van de openbare ruimte vervangen we waar mogelijk steen door groen. Nieuw straatmeubilair wordt circulair geproduceerd.

6.4 Belangrijke rol voor de woningcorporaties

Woningbouwcorporaties zijn belangrijke partners bij het behalen van de hierboven beschreven doelen. Omdat bouwen van sociale woningbouw niet kostendekkend is, is het voor de financiële gezondheid van de corporaties

belangrijk dat ze ook ruimte krijgen woningen te verhuren in andere huurklassen of in projecten ook een deel te bouwen voor de verkoop. De hoofdtaak blijft het zorgen voor betaalbare woningen voor inwoners voor wie een eigen woning of een vrije sector huurwoning te duur is.

Daarom willen wij:

- Dat de **norm bij nieuwbouw op (gemiddeld) 30% sociale huurwoningen** blijft.
- Dat de gemeente streeft naar een **verdeling van 30% sociale huur en 30% betaalbare koop/middel dure huur bij nieuwbouwprojecten**.
- Omringende gemeenten overtuigen van het halen van deze norm.
- Woningcorporaties toestaan een percentage van de nieuwe woningen als sociale middenhuur (tot 1200 euro per maand) te verhuren.
- **De kloof tussen huren en kopen verkleinen**: de gemeente gaat met de corporaties samenwerken om sociale koopwoningen te realiseren. Hierbij koopt de bewoner met korting een woning van de corporatie en koopt de corporatie de woning terug als de eigenaar verhuist.
- Alle ruimte voor de woningcorporaties en collectief particulier opdrachtgeverschap voor de **realisatie van een knarrenhofje en een jongerenproject**.

7. Cultuur, sport en ontspanning

Sport, kunst en cultuur geven mensen de mogelijkheid zich te ontspannen, hun leven te verrijken en zich te ontplooiën. Het brengt mensen samen en draagt daarmee bij aan de leefbaarheid, het vergroten van sociale cohesie en het terugdringen van eenzaamheid in onze mooie stad.

Het cultuurbeleid van Zoetermeer is gericht op het bevorderen van een levendige kunst- en cultuursector met een samenhangend en toekomstgericht beleid. Ook om Zoetermeer een aantrekkelijke stad in de regio te laten blijven.

De cultuur- en sportorganisaties zijn voor de gemeente belangrijk voor het realiseren van allerlei maatschappelijke doelen, zoals het stimuleren van gezondheid door bewegen, inzet op meedoen, het vergroten van participatie en zingeving. Thema's die enorm onder druk staan in onze samenleving, ook door de veranderende demografie. De gemeente ondersteunt waar nodig deze organisaties door faciliteiten en subsidies te verlenen als gezamenlijk aan gemeentelijke doelen wordt gewerkt.

Het is belangrijk dat alle Zoetermeerse burgers in de gelegenheid zijn mee te doen en er geen onnodige barrières zijn. Wij vinden een laagdrempelige toegang tot sportieve en culturele activiteiten een belangrijk doel van het gemeentelijk beleid. Omdat budgetten onder druk staan, is het een uitdaging zoveel mogelijk voorzieningen te combineren in gebruik. Het gebruik van bestaande gebouwen heeft onze voorkeur en biedt bovendien de gelegenheid activiteiten dicht bij de mensen in de wijken te organiseren en om verbanden en ontmoeting tussen scholen, verenigingen en zorginstellingen te versterken en mogelijk te maken.

Daarom willen wij:

- Blijvende **goede afspraken met sportverenigingen en culturele organisaties** die subsidie ontvangen over gereduceerde tarieven voor deelname voor houders van de Zoetermeerpas.
- Het **multifunctioneel gebruik van gebouwen stimuleren** en tegelijkertijd het cultuuraanbod zoveel mogelijk over de stad verspreiden.
- Ondanks bezuinigingen is het belangrijk sportverenigingen en culturele organisaties zoveel mogelijk te ontzien, want we willen de maatschappelijke bijdrage van de verenigingen beschermen. **Stijging van hun huurtarieven zoveel mogelijk matigen of beperken.**

7.1 Cultuur

In de culturele sector van Zoetermeer spelen de basisinstellingen een belangrijke rol: de bibliotheek, het CKC en Partners, Cultuurpodium de Boerderij, Stichting

Franx en het Stadstheater. Door hun grootte en programmering spelen ze een grote rol bij het uitvoeren van het kunst- en cultuurbeleid van de gemeente.

Maar het is ook belangrijk dat kleinere culturele verenigingen op structurele financiële ondersteuning kunnen rekenen, zeker als zij met hun bijdrage een publiek bereiken voor wie cultuur niet vanzelfsprekend is.

De ChristenUnie-SGP vindt het belangrijk dat deze instellingen actief bijdragen aan het Zoetermeerse culturele klimaat door het ondersteunen van lokale verenigingen en artiesten, maar ook door het beschikbaar stellen van faciliteiten, expertise en netwerken.

De ChristenUnie-SGP steunt het streven van de gemeente om meer inwoners in contact te brengen met het culturele aanbod. Daarom zijn we ervoor om het cultuuraanbod meer de wijken in te brengen ("kunst om de hoek"). Dit sluit bovendien goed aan bij het streven om in eerste instantie in mensen en activiteiten te investeren in plaats van in gebouwen. We willen ook tijd en ruimte geven aan een nieuwe generatie cultuurmakers, vooral waar ook jongeren zich door aangesproken voelen.

Daarom willen wij:

- **Bibliotheken en de ondersteunende wijkfuncties vanuit de bibliotheken behouden.** Mogelijke bezuinigingen zeer zorgvuldig afwegen, waarbij we inzetten op behoud van wat er nu is.
- Om vooral **kleinere instellingen en verenigingen meer zekerheid te bieden**, gebruik maken van de mogelijkheid meerjarige subsidiegaranties af te geven.
- Inzetten op het **gebruik van leegstaande ruimtes** in scholen, kantoorgebouwen en winkelcentra als expositieruimte, atelier of studio. Dat kan met tijdelijke vergunningen en zorgt zo ook voor het terugdringen van verloedering en verlevendiging van wijken en buurten. De gemeente neemt het initiatief hier afspraken over te maken.

7.2 Cultuurhistorisch erfgoed

De ChristenUnie-SGP hecht belang aan het cultuurhistorische erfgoed van onze stad, zoals de (kerk)gebouwen in het oude Dorp, de molen, de karakteristieke Dorpsstraat en de oude bebouwing buiten het Dorp. Deze behoren tot de mooiste plekjes in Zoetermeer. De ChristenUnie-SGP streeft ernaar dit aanwezige cultureel erfgoed te behouden en meer zichtbaar te maken. Het behouden is niet alleen een doel op zich; we willen graag dat onze inwoners kunnen genieten van deze karakteristieke stukjes Zoetermeer.

De gemeente stelt een kerkenvisie op waarin tezamen met alle betrokkenen een strategische visie wordt ontwikkeld op de toekomst van kerken en andere gebedshuizen in de gemeente.

In de gemeentelijke kerkenvisie is aandacht voor het behoud van waardevolle kerkinterieurs, het verduurzamen van kerkgebouwen, verbetering van de toegankelijkheid en het delen van kennis over de gebouwen. Een belangrijk aspect hierbij is het gebruik van het gebouw, omdat veel kerkgenootschappen, waaronder migrantenkerken, ruimtenood hebben. Daarnaast zijn kerken belangrijke dragers van historisch en cultureel erfgoed. De gemeente ondersteunt initiatieven om kerkgebouwen in stand te houden en, wanneer nodig, een passende (neven)functie te geven. Een gebouw is meer dan stenen; het herbergt gemeenschappen. De gemeente Zoetermeer kent de behoefte en zet haar matchmakende kracht in.

Bij herontwikkeling van historische gebouwen, waaronder kerken, wordt zorgvuldig omgegaan met de religieuze en culturele waarde van het pand.

Daarom willen wij:

- Een **gevelfonds**, om ondernemers en winkeliers in de Dorpsstraat te stimuleren de historische gevels van de winkelpanden te herstellen.
- Kritisch zijn op het aanwijzen van allerlei gemeentelijke monumenten omdat ze tijdbepalend zouden zijn. Als een object als 'erfgoed' wordt aangewezen, passen daar dan ook bijbehorende subsidies bij.
- Dat er **een kerkenvisie wordt opgesteld om het belang van deze gebouwen nu en in de toekomst te duiden**. Hierbij is het belangrijk dat ook het gebruik van kerken en de behoefte aan ruimte door gemeenschappen aan de orde komt.

7.3 Sport

Sport brengt mensen in beweging en is daardoor goed voor zowel het lichaam als de geest. Maar sport is niet alleen waardevol voor de sporter zelf, maar ook voor de samenleving: sportbeoefening draagt bij aan een gezonde bevolking, vermindert eenzaamheid en helpt verveling en overlast op straat te voorkomen. Daarom wil de ChristenUnie-SGP (breedte)sportbeoefening stimuleren, ook bij kinderen en jongeren. Fysieke of financiële drempels mogen geen reden zijn dat mensen niet kunnen sporten of bewegen. We stimuleren de inzet van buurtsportcoaches die zich ook focussen op evenementen en PR, gezondheid, inclusie, ouderen en preventie. Stimuleren van een gezonde levensstijl en bewegen voor de doelgroep is zeer belangrijk. We denken aan het aanbieden van preventief sporten en bewegen om gezondheidsrisico's te verminderen (denk hierbij aan de wandelcoach). Een goed voorbeeld zijn de laagdrempelige actieve

wanderverenigingen, zoals de Sportief Wandelgroep Zoetermeer. Wij willen deze initiatieven stimuleren.

Omdat financiële middelen onder druk staan, kiest de ChristenUnie-SGP voor het stimuleren van beweging en het zelf sporten boven het faciliteren van topsport. Dat geldt wat ons betreft ook voor het organiseren van grote evenementen. Uitgangspunt is dat zij zichzelf moeten bedruipen.

Er is zorg om toenemende agressie op en rond de sportvelden. Omdat we dit maatschappelijk ontoelaatbaar vinden, ondersteunen we clubs waar mogelijk om via programma's en voorlichting beleid te voeren en dit tegen te gaan. De gemeente, als belangrijke speler in de lokale sportwereld, moet daarom haar invloed gebruiken om deze ongewenste situaties (ook rond overmatig alcoholgebruik in kantines) te voorkomen en stimuleert het aanstellen van vertrouwenspersonen.

Daarom willen wij:

- **Goede wandelroutes en openbare sportfaciliteiten** door de hele stad.
- Doorgaan met het **inzetten van de buurtsportcoaches** (i.s.m. Stichting Piëzo) om zo de samenwerking tussen scholen, sportverenigingen, cultuur en welzijn te stimuleren en bewegen voor iedereen mogelijk en toegankelijk te maken.
- Een **vertrouwenspersoon aanstellen** in combinatie met voorlichting over agressie en ongewenst gedrag.

7.4 Evenementen

De ChristenUnie-SGP is blij met veel van de evenementen die regelmatig in onze stad plaatsvinden. Een breed scala aan laagdrempelige evenementen biedt onze inwoners een grote variatie aan leuke activiteiten. Om het draagvlak hoog te houden, zijn wij voor duidelijke voorwaarden en grenzen. Het plezier van de één moet in evenwicht zijn met de overlast die anderen ervaren. De zondag is voor ons en onze achterban een belangrijke dag van rust en bezinning. Maar ook voor de samenleving kan een dag van onthaasting een zegen zijn om te genieten van rust, de natuur en cultuur. Bij grootschalige evenementen op zondag is het van belang ervoor te zorgen dat de hinder zoveel mogelijk wordt voorkomen en dat er vooraf overleg met kerkgenootschappen plaatsvindt.

In het bijzonder pleiten we voor het terugdringen van Halloween-evenementen en -uitingen in de openbare ruimte, zodat onze burgers niet meer ongevraagd met bloederige en morbide uitingen worden geconfronteerd.

Daarom willen wij:

- **Aanscherping van de objectieve geluidsnormen** zodat evenementen niet meer in de wijde omtrek te horen zijn.
- **Halloween-evenementen en -uitingen niet meer op openbare plaatsen.**
- **Geen evenementen meer die op zondag grootschalige (verkeers)hinder door de stad veroorzaken.**
- **Afspraken over zwerfafval** en het terugdringen van het gebruik van (plastic) wegwerpartikelen bij evenementen.

8. Financiën en bezuinigingen

Wij vinden het belangrijk om, als goede rentmeesters, inkomsten en uitgaven in evenwicht te houden en dus elk jaar een sluitende begroting op te stellen. Dat geeft zekerheid en stabiliteit voor de toekomst. Want een stad met een hart heeft haar financiën op orde.

De laatste jaren stijgen diverse kostenposten schrikbarend, zoals de jeugdzorg, de WMO en de prijs van personeel en materiaal. We ontkomen er daarom niet aan om te bezuinigen. Als we bezuinigen op gemeentelijke uitgaven, moeten we daarbij kwetsbare inwoners ontzien. We bezuinigen bijvoorbeeld niet op armoedeverorzieningen.

Eerst kijken we altijd naar onze eigen efficiëntie, samenwerking en realistische planning. Als er daarna nog bezuinigd moet worden, dan bezuinigen wij liever op luxe dan op noodzakelijke voorzieningen. Liever op grote evenementen dan op eenzaamheidsbestrijding, liever op het onderhoudsniveau dan op leerlingenvervoer. Sommige praktische bezuinigingen zijn in betere tijden eenvoudig terug te draaien. Maar het herstellen van sociale voorzieningen kost veel tijd, geld en menskracht. Tegelijkertijd is het belangrijk om zaken als innovatie, preventie en automatisering niet kapot te bezuinigen. Deze leveren in de toekomst juist geld op. Zo geldt voor duurzaamheid: door gebouwen te verduurzamen en energie te besparen, dalen de lasten in de toekomst. Investeren in duurzaamheid is daarom niet alleen goed voor het milieu, maar ook voor de financiële gezondheid van onze stad.

Kosten die erg gestegen zijn kunnen ook onderdeel zijn van de bezuinigingen. We zullen met wijsheid en doortastendheid ook de jeugdzorg moeten hervormen, met de landelijke hervormingsagenda in de hand. Doel moet altijd blijven dat het beschikbare geld uitgegeven wordt aan wie echt zorg nodig heeft.

Naast het beperken van de uitgaven mag van ons ook gekeken worden naar het verhogen van de inkomsten. Met de nodige terughoudendheid, want het is niet de bedoeling dat we het als makkelijke oplossing gebruiken voor uit de hand gelopen uitgaven. Leges en belastingen mogen in redelijkheid verhoogd worden als ze de gemeentelijke kosten niet dekken.

Wij staan achter het principe waarbij de gebruiker (of de vervuiler) betaalt. Een beperkte OZB-verhoging is bespreekbaar, omdat deze lasten breed door zowel inwoners als bedrijven worden gedragen.

We zijn blij dat Zoetermeer gezonde reserves heeft, en staan erachter dat die in beperkte mate worden gebruikt om tekorten aan te vullen. Tegelijkertijd moet er gewerkt worden aan het oplossen van die tekorten in de toekomst.

De landelijke overheid moet er continu aan herinnerd worden dat gemeenten genoeg geld moeten krijgen om hun taken uit te voeren. Het werk van Raden in Verzet, geboren in Zoetermeer, is daarom heel belangrijk en moet worden voortgezet in de nieuwe raadsperiode.

Daarom willen wij:

- Ook op **financieel gebied eerlijk, verstandig en realistisch beleid.**
- Als goede rentmeesters zorgen voor wat ons is toevertrouwd.
- Uitgaan van het principe: **de gebruiker (of de vervuiler) betaalt.**
- Zo veel mogelijk kostendekkende leges en belastingen.
- De **rekening van onze keuzes niet doorschuiven** naar volgende generaties.

Dank voor uw aandacht.

Met elkaar blijven we werken aan een zorgzame en duurzame stad met een hart.

Stem

**Francijn
Brouwer**

Lijsttrekker
ChristenUnie-SGP
Zoetermeer

#1

ChristenUnie SGP
Zoetermeer

Stem

**Alexander
Bruin**

Kandidaat-raadslid
ChristenUnie-SGP
Zoetermeer

#2

ChristenUnie SGP
Zoetermeer

A portrait of a man with short brown hair, a beard, and glasses, smiling. He is wearing a dark blue suit jacket, a light blue shirt, and a patterned tie. The background is a light gradient.

Stem

**Bouke
Velzen
Wethouder
#37**

ChristenUnie SGP
Zoetermeer